

de Duinrel

Natuurvereniging de Bollenstreek

27ste jaargang, september 2021

Bestuur John van Velzen; F. Koolhovenstraat 5, 2171 RD Sassenheim
voorzitter telefoon: 06-54661288 of mail: voorzitter@bollenstreek.knnv.nl

penningmeester Jan Plomp; Ambachtstraat 29, 2181 RC Hillegom
telefoon: 0252-516545 of mail: penningmeester@bollenstreek.knnv.nl

secretaris Maud van der Veen; Langevelderlaan 9, 2204 BB Noordwijk
telefoon: 06-11098194 of mail: secretaris@bollenstreek.knnv.nl

ledenadministratie Maud van der Veen
mail: ledenadministratie@bollenstreek.knnv.nl

algemeen lid Agaat Mesman; Dopheidestraat 38, 2165 VP Lisserbroek
telefoon: 0252-503039 of mail: agaat@quicknet.nl

Redactie Thomas van Haaster, Annelies Moolenaar en Cees Timmermans;
de Duinrel Avenbeeck 87, 2182 RV Hillegom
telefoon: 0252-516997 of mail: deduinrel@gmail.com

webredacteur mail: webmaster@bollenstreek.knnv.nl

Excursiecommissie Agaat Mesman, Jan Bischoff Tulleken, Lidy van der Salm, Jan Plomp
en Jos van Schie

Waarnemingen Sarah Humphrey; Geestburg 6, 2171 DM Sassenheim
telefoon: 0252-755156 of mail: vogelsbollenstreek@gmail.com

Milieuoverleg Nico Groen; Fazantstraat 50, 2162 GM Lisse
Duin- & Bollenstreek telefoon: 0252-410460 of mail: nico.groen@casema.nl

Donateur of lid worden? Maak € 18,00 respectievelijk € 40,25 over op NL32 INGB 00005 61947
t.n.v. KNNV afdeling Bollenstreek te Hillegom o.v.v. 'Donatie' en/of 'Con-
tributie'. Donateurs ontvangen de Duinrel. Leden krijgen daarnaast ook
het blad Natura van de landelijke KNNV. Het lidmaatschap of donateur-
schap starten of beëindigen kan alleen per kalenderjaar. Opzeggen moet
vóór 1 november per brief of e-mail gebeuren bij de ledenadministratie.

ontwerp omslag Thomas van Haaster

ontwerp logo Sarah Humphrey

foto's omslag Voorkant: "Zonsondergang bij de Groene Jonker", Jan Bischoff Tulleken
Achterkant: "Distelvlieder op Struikheide", Annelies Moolenaar
Achterkant binnen: "Gewone rietorchis", Sjaak Weijers

De volgende Duinrel ver-
schijnt half december 2021.
De sluitingsdatum voor de
kopij is 15 november 2021.

De Duinrel is het kwartaalblad van Natuurvereniging de Bollenstreek,
onderdeel van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging.
De vereniging organiseert activiteiten zoals lezingen en excursies met
aandacht voor vlinders, vogels, libellen en planten. Informatie over de
vereniging vind je op de website: <https://bollenstreek.knnv.nl>.

De Duinrel, 27ste jaargang, nr. 3, september 2021

Inhoudsopgave

<i>Van de redactie</i>	82
<i>Uitnodiging en agenda voor de 27ste Algemene Ledenvergadering</i>	83
<i>Financieel jaaroverzicht 2020 en begroting 2022</i>	84
<i>Insecten op Tespelduyn</i>	85
<i>Rondje Hillegom op de fiets</i>	87
<i>Wandelen door het Jac. P. Thijsepark in Amstelveen</i>	90
<i>Avondexcursie naar de Groene Jonker</i>	92
<i>Zomerplantenwandeling Tespelduyn</i>	94
<i>Zomerwandeling op Buitenplaats Leyduin</i>	96
<i>Vlinders op Tespelduyn</i>	97
<i>Wandeling rondom het Vogelmeer in de Kennemerduinen</i>	99
<i>Vlinderexcursie in een enclosure in de AWD</i>	101
<i>Gevederde vrienden</i>	104
<i>Gedicht: "Nazomeren"</i>	106
<i>Waarnemingen 11 mei t/m 10 augustus</i>	107
<i>Activiteitenprogramma</i>	115

Van de redactie

Door: Annelies Moolenaar, Cees Timmermans en Thomas van Haaster

Elke Duinrel heeft wel zo zijn uitdagingen voor de redactie, maar ook dit mooie zomerexemplaar hebben we met genoeg van kaft tot kaft kunnen vullen. In het vorige nummer was per abuis de laatste pagina dubbel wit gebleven. Klein rekenfoutje, waarvoor onze excuses. We hadden deze pagina's natuurlijk mooi gevuld kunnen hebben met nog wat extra foto's. Of u dacht misschien: hier had mijn bijdrage kunnen staan, zoals bij een lege reclamezuil langs de weg of bij een bus-hokje. Vat het daarom maar op als uitnodiging om trouw kopij te blijven sturen!

We zijn natuurlijk altijd weer blij met uw inzendingen! En zo kunnen we ook nu weer lezen over een mooie belevenis in eigen tuin, en gedegen veldwerk bij de excursies. Er is rond Tespelduyn van alles gezien en geteld, en er is genoten van het mooie zomeravondlicht bij de Groene Jonker. Geweldig mooi toch, de koperen ploert op de voorkant van deze Duinrel!

Het was voor de natuur een prachtig kwartaal met veel regen maar ook zonneschijn. De flora floreerde, en vlinders en overige insecten hadden het minder schraal dan de vorige zomers. Dat leverde mooie foto's op en diverse stevige lijsten met waarnemingen. Voor weergave in ons kwartaalblad zijn die waarnemingslijsten helaas niet altijd geschikt, het zouden dan ook teveel pagina's worden. U kunt de soortenlijsten dit keer dan ook vinden op onze website, die overigens ook heel handig is om tussendoor gewoon eens te raadplegen.

Een uitdaging waar de redactie ook steeds voor komt te staan, is er voor te zorgen dat de goede naam onder de geplaatste foto's komt. Op de een of andere manier lopen we daar dan toch steeds weer tegenaan, dat we het in de afrondingsfase van het blad niet meer weten. Misschien kan het handig zijn om bij inzending bij de bestandsnaam ook uw initialen of voornaam toe te voegen?

En zo hebben we dan weer met veel plezier dit blad samengesteld.

We hopen elkaar weer te zien op de Algemene Ledenvergadering, of bij één van de komende excursies. We gaan opgewekt de herfst tegemoet, genietend van het zachtere licht en mooie kleuren.

Veel leesplezier!

Uitnodiging en agenda voor de 27ste Algemene Ledenvergadering

Het bestuur van de natuurvereniging De Bollenstreek nodigt u uit voor de Algemene Ledenvergadering van 2021. De vergadering wordt gehouden op:

woensdag 6 oktober 2021 vanaf 20:00 uur in De Klister, Heereweg 105 te Lisse

In verband met de coronamaatregelen verzoeken wij u vriendelijk zich van te voren aan te melden bij de secretaris via mail: secretaris@Bollenstreek.knnv.nl of per telefoon: 06-11098194. Het aantal bezoekers zal beperkt zijn tot 30.

1. Opening en vaststelling van de agenda

2. Notulen van de Algemene Ledenvergadering van woensdag 2 oktober 2020

De notulen van de vorige Algemene Ledenvergadering worden op de avond zelf uitgedeeld.

3. Jaarverslag van het bestuur

4. Financieel verslag van de penningmeester

De KNNV heeft de contributie voor 2022 verhoogd naar € 22,50. De contributie KNNV Natuurvereniging de Bollenstreek wordt hiermee verhoogd naar € 40,50. De donatie blijft € 18,00. Aan de vergadering wordt verzocht hiermee akkoord te gaan. Tevens zal er een toelichting volgen waarom boekjaar 2021 nu ontbreekt in het overzicht.

5. Verslag en verkiezing leden kascontrolecommissie

De kascontrolecommissie bestaat uit de heer H. van Stijn en mevrouw S. Humphrey. De heer J. Moolenaar is reservelid. De heer H. van Stijn is aftredend kascontrolecommissielid. We zoeken nog een nieuw reservelid.

6. Mededelingen

- Vanuit het MODB;
- Vanuit de activiteitencommissie;
- Vanuit de redactie van de Duinrel;
- Vanuit de webredactie.

7. Rondvraag

8. Sluiting

Aansluitend aan de ALV zal er een fotopresentatie zijn door leden van de fotoclub de Bloembollenstreek, werkgroep Natuur en Landschap, waarbij de toegepaste techniek van vooral de afwijkende foto's uitgelegd zal worden.

Financieel jaaroverzicht 2020 en begroting 2022

Balans 31-12-2020

Activa

Saldo ING	1.753,81
Spaarrekening	<u>2.250,00</u>
Totaal €	4.003,81

Passiva

Kapitaal 1-1-2020	1.754,62
Resultaat 2020	<u>+ 336,94</u>
Kapitaal 31-12-2020	2.091,56
Bijdrage Stichting Ruigrok inz. wildcamera's	0,00
Vooruit ontvangen contributie 2021	<u>1.912,25</u>
Totaal €	4.003,81

Begroting/realisatie 2020

	Begroting 2020	Realisatie 2020	Begroting 2022
Inkomsten			
Contributies/donaties	3.300,00	3.473,50	3.750,00
Rente spaarrekening	<u>pm</u>	<u>0,00</u>	<u>pm</u>
Totale inkomsten €	3.300,00	3.473,50	3.750,00

Uitgaven

Afdracht KNNV	1.100,00	1.089,00	1.200,00
Drukkosten Duinrel	1.400,00	1.302,14	1.400,00
Porto/kantoorartikelen	100,00	74,81	100,00
Excursies/lezingen	700,00	145,00	600,00
Vergader-/bestuurskosten	200,00	64,90	200,00
Representatie	100,00	184,90	100,00
Onderhoud beamer	0,00	139,95	0,00
Website	0,00	0,00	0,00

Bankkosten	150,00	135,86	150,00
Totale uitgaven €	3.750,00	3.136,56	3.750,00
Resultaat 2020	- 450,00	336,94	- 0,00

Excursies 2020

Pannenkoekenwandeling	75,00
Huur Klister fotopresentatie	60,00
<u>Libellenexcursie</u>	<u>10,00</u>
Totaal excursies €	145,00

De landelijke KNNV heeft de contributie voor 2022 verhoogd naar € 22,50. De contributie van KNNV Natuurvereniging de Bollenstreek wordt hiermee verhoogd naar € 40,50. De donatie blijft € 18,00.

Insecten op Tespelduyn

Door: Maud van der Veen

In 2021 inventariseert een werkgroep van de KNNV Natuurvereniging de Bollenstreek elke maand de natuur op golfbaan Tespelduyn. Iedere maand schrijven we ook een verslag over een specifieke soort of groep. In mei besteedden we aandacht aan de insecten.

Onder het mom “*wie het kleine niet eert...*” hebben we deze keer speciaal gezocht naar insecten. Het weer zat niet helemaal mee, want het was regenachtig en koud. Toch vind je diep tussen de bladeren en op de beschutte plekje nog heel wat kleine kruipende en vliegende beestjes.

Onder de insecten verstaan we officieel een klasse van zespotige, ongewervelde dieren die behoren tot de geleedpotigen (*Arthropoda*). Met meer dan een miljoen beschreven soorten vormen de insecten verreweg de grootste klasse binnen het dierenrijk. We laten van enkele ondersoorten een paar voorbeelden zien, die we op onze inventarisatietoetocht tegenkwamen.

Kevers en zo

Allereerst de kevertjes. Altijd weer moeilijk te herkennen, dat groen op groen. Maar kijk eens op, en vooral onder een blad, want daar verstoppen ze zich regelmatig. We vonden onder andere een Elzenhaantje, de Koolschildwants en de Cas-

sida angulata, een bladhaantje. En tenslotte de Groene bladsnuitkever, die zijn naam eer aandoet.

Lieveheersbeestjes

Wie kent ze niet? In de tuin vind je ze overal. Zittend of kruipend op planten en bloemen, maar soms ook vliegend door de lucht met de schildvleugeltjes wijd gespreid. Er zijn veel verschillende soorten, maar het aantal stippen en de kleur helpen bij het op naam brengen. We vonden het Tweevlekkig lieveheersbeestje, het Viervlekkig lieveheersbeestje, het Elfstippig lieveheersbeestje en het Citroenlieveheersbeestje.

De Weidevleekoog is ook gespot op Tespelduyn (Paul Venderbosch)

Vliegen

Ze worden verguisd als lastige kriebelende zoemers. Vliegen vind je echt overal. Niet alleen in de natuur, maar ook binnenshuis, zoals de Huisvlieg. Buiten vind je enorm veel meer soorten. Bekijk daarvoor vooral de bloemknopjes goed; daar

komen heel wat vliegen op af. We zagen verschillende Dansvliegen, zoals de Tweestreepdansvlieg en de Lichte driestreepdansvlieg. Maar ook de Strontvlieg en de Rouwvlieg zijn waargenomen.

Muggen

In het voorjaar vind je al snel de langpootmuggen, zoals de Koollangpootmug en de Steltmug. Ze hangen bij de vijvers tussen de lange stelen van de Lisdodde, het Riet en ander gras.

Torren

In het water vonden we de Gewone geelrand, een watertor. Vooral zijn buik is prachtig.

Bijen, hommels en zweefvliegen

Zoemend gaan ze van bloem naar bloem op zoek naar nectar. Vooral het veldbloemenperk op hofse Zeven en de borders bij de parkholes zijn favoriet. Maar ook de zuidhelling van de terp wordt druk bezocht, zeker als het gras weer wat gaat groeien. Van de bijen vonden we onder andere de Grasbij, Kortsprietwespbij, Honingbij en de Tweekleurige zandbij. En van de Hommels de Aardhommel en de Akkerhommel. Tenslotte de Zweefvliegen. Ze kunnen op bijen, hommels en wespen lijken, maar zijn echt anders. Ze blijven als helikopters boven een bloem hangen, het ideale moment om ze eens goed te bekijken. We vonden onder andere de Terrasjeskommazweefvlieg en de Weidevlekoog.

Het geheime insectenleven op Tespelduyn verdient onze aandacht. Het verbeteren van de insectenstand is belangrijk. Fijn dat het gras hier en daar niet teveel en tekort gemaaid wordt en dat we extra bloemenperken kunnen aanleggen.

Rondje Hillegom op de fiets

Door: John van Velzen

Ja! We mochten weer! Natuurlijk uitkijken, niet te dicht bij elkaar staan en vooral niet uitademen. Maar de eerste excursie na een lange coronastop gaf wel een heel aangenaam gevoel. En op vrijdag 11 juni ook nog prachtig weer. Basis voor de fietstocht vormde deze keer enkele natuurgebiedjes genoemd in ons jubileumboek "Gebied en der Wijs" binnen de grenzen van Hillegom. Voor mij als 'Sassummer' in ieder geval vrijwel onbekend dus was ik nieuwsgierig. Door om-

standigheden was dit keer alleen de vrijdag mogelijk en dat belemmerde duidelijk veel andere geïnteresseerden. Geen handige dag dus.

Vanuit Lisse met Jos en Frans op de fiets naar de Elsbroekerpolder, het prachtige weidegebied aan de overzijde van de watertoren en steenfabriek. Daar stond Louis van Trigt ons op te wachten. Louis telt al over een reeks van jaren de weidevogels in dit ecologisch verantwoord beheerde gebied. Dat bleek wel uit het vele hoge gras waar weidevogels en hazen prima dekking konden vinden. Hoewel de aantallen weidevogels landelijk zwaar achteruitgaan blijven de aantallen in deze polder redelijk stabiel. Met de in 2020 door Louis getelde territoria van 35 paar Kieviten, 19 paar Grutto's, 11 paar Tureluurs, 13 paar Scholeksters, 6 paar Slobeenden, 7 paar Krakeenden en 3 paar Kuifeenden doet de Elsbroekerpolder het opvallend goed.

We hebben op weg naar het volgende gebied de polder ook vanuit een andere invalshoek bekeken. Hij ziet er heerlijk fris en groen uit. Daar moeten de blaarkoppen het wel naar de zin hebben. Voor heel veel interessante geschiedenis- en achtergrondinformatie verwijs ik u graag naar ons eerdergenoemde jubileumboek. In de wijk Elsbroek, tegen de Ringvaart aan, ligt de heemtuin van Hillegom; het Schulte Küpersjanshof. Een kleine zeer groene oase met een prachtige vijverpartij en ooit onderdeel van een klein landgoed op die plek.

We genoten van de Dagkoekoeksbloem en Ooievaarsbek én van de oude geperforeerde houtstammetjes waar honderden minibijtjes op vlogen. De aanwezige imker die net een uitgevlogen honingbijenvolk aan het vangen was, wist dat het een van de kleinste soort bijen was, slecht 3 à 4 millimeter groot. Zo klein had ik ze nog niet eerder gezien, dus erg leuk. De exacte soort moet ik u echter onthouden, maar bij een bezoek aan dit prachtige groene hof, zal de imker het u ongetwijfeld met zekerheid vertellen.

Op weg naar ons 3e gebied hebben we op verzoek van Louis een ommetje door een deel van het centrum van Hillegom gemaakt. In ons vorige nummer heeft u kunnen lezen van de gierzwaluwenlocaties in en rond de Julianastraat en Emmastraat. De aan de nieuwe wooncomplexen bevestigde nestgelegenheid maakte indruk. Hopelijk blijven de Gierzwaluwen die als een prima oplossing in huisvesting zien. Het als derde bezochte gebied was de Vosse- en Weerlanerpolder. Daar aangekomen begrepen we van Louis dat we de Vossepolder wel konden vergeten want die is inmiddels vooral bebouwd. Het fraaie oerweidelandschap voor ons betrof dan ook alleen de Weerlanerpolder, de polder die de afgelopen jaren zo vaak in het nieuws is geweest vanwege de wens voor extra fietspaden en ontsluitingswegen. Het zou inderdaad wel ontzettend zonde zijn om in deze polder alle rust weg te nemen. Ook hier wordt een grote hoeveelheid aan weidevogels geteld. Vorig jaar over de 20 soorten in wel 130 territoria. Dat zegt wel iets over het

optimale biotoop. De Kieviten sprongen er overigens met 37 broedparen dik boven uit. Een soort die de landelijk dalende trend van weidevogels in haar algemeenheid ineens blijkt te volgen. Hier gaat het gelukkig nog goed. Een belangrijk onderdeel van deze polder is een brede sloot met geleidelijk aflopende oevers. Dat was aan het aantal vogels op die plek ook goed te zien. Ultieme wens is een direct ten noorden van de Weerlanerpolder gelegen weideperceel bij dit natuurgebied te betrekken. Daar zal de komende jaren volgens Louis actief voor worden gelobbyd.

De Vosse- en Weerlanerpolder in Hillegom (John van Velzen)

Tenslotte fietsten we naar het laatste nog te bezoeken gebied, het Lokhorsterduin direct ten zuiden van GGZ Ingeest Vogelenzang. Een bos waar ik al 30 jaar op weg naar de Haarlemse IJsbahn langs rij en nooit ben geweest. Ik was eigenlijk verbaasd over de naar “Bollenstreekse begrippen” omvang van het bos. Natuurlijk niet héél groot maar je kunt er toch lekker een uurtje kuieren. Het is een echt binnenduïnbos en op oud duin gelegen. Dat ervaar je door licht klimmen en dalen vanzelf maar als je aan de rand van het bos over de bollenvelden uitkijkt zie je pas hoeveel duin er t.b.v. de bollenteelt is afgegraven. Aan de rand liggen hoge duinen die je een fraai uitzicht geven over de omgeving. Het geeft ook een idee hoe het omliggende landschap er ooit uit moet hebben gezien. Het werd toen gezien als

waardeloze grond, maar vanuit nu bekeken is het toch eigenlijk wel erg zonde om dat duinlandschap op te offeren.

Over alle gebieden is qua historie en huidige situatie veel te zeggen. Het voert te ver om er in dit verslag uitgebreid over uit te wijden. Ik verwijs om die reden graag naar ons jubileumboek "Gebied en der Wijs" waar u veel achtergrondinformatie en wijsheden terug kunt lezen. Ik kan u dit boek ook voor de andere gebieden en gebiedjes in de Bollenstreek aanbevelen waar u nog natuur van enige omvang kunt aantreffen. U zult verrast zijn dat we in dit intensief gebruikte deel van Nederland nog zoveel aantrekkelijke plekken hebben. Mocht u het boek toevallig nog niet in bezit hebben, we hebben nog 10 exemplaren liggen, maar op is op. Wees er dus snel bij!

Voor het kleine maar bevoorrechte gezelschap vandaag was het een heerlijke start van het nieuwe en vanaf nu hopelijk niet meer onderbroken excursieseizoen. Met dank aan Louis van Trigt als alwetende Hillegommer en spontane gids.

Wandelen door het Jac. P. Thijssepark in Amstelveen

Door: Maud van der Veen

Langzaam aan laten we de beperkingen van corona achter ons. Als tweede excursie dit jaar gingen we op 26 juni naar het Jac. P. Thijssepark in Amstelveen. Jan en Riek Bischoff Tulleken hadden het park al verkend, omdat ze bang waren dat de twee droge zomers schade hadden aangericht, maar daar was gelukkig geen sprake van. Het park lag er prachtig bij.

Het park is in 1940 aangelegd door Chris Broerse. Hij was een groot liefhebber van de Nederlandse flora. Als Chef en Directeur van de plantsoenendienst van Amstelveen wilde hij samen met Koos Landwehr de oude veenplas De Braak tot park ontwikkelen. De ondergrond was (en is) puur veen; arm en zuur. Hij probeerde door verhogingen en verlagingen een aantal verschillende landschappen te creëren, waarbij hij gebruik maakte van kronkelige paadjes en verschillende waterpartijen. Hij gebruikte uitsluitend planten uit de Nederlandse flora. Sommige planten moesten eerst naar de speciale kwekerij om te wennen aan het veen, voordat ze in het heempark geplant konden worden. En die uitgangspunten gelden nog steeds. In beginsel hebben alle Nederlandse inheemse planten een plekje in dit park gevonden. Het park wordt onderhouden door 10 medewerkers van de plantsoenendienst van Amstelveen, die speciaal opgeleid zijn om het park in zijn oorspronkelijke staat te houden. Het werk is te gespecialiseerd voor vrijwilligers.

Met z'n zevenen gingen we op weg en deden een poging zoveel mogelijk planten op naam te brengen. En dat is voorwaar geen sinecure. Met behulp van moderne technieken, het voorwerk van Jan en Riek en ons aller "ijzeren geheugen" konden we uiteindelijk veel planten op naam brengen. Ondertussen bleven we steeds na een paar stappen lopen weer vol bewondering staan om te genieten van al die verschillende minilandschapjes. Wat een diversiteit in beplanting en in vormgeving. En hoe leuk is het niet om de subtiele verschillen te zien tussen de soorten. Bijvoorbeeld Voorjaarshelmkruid en Knopig helmkruid. Of het Geel nagelkruid en het Knikkende nagelkruid. En dat alles tussen de geur van de Wilde gagele en de Wilde kamperfoelie.

Het Jac. P. Thijssesepark in Amstelveen (Maud van der Veen)

Alhoewel we hier al meerdere keren geweest zijn, is het zeker een plek om naar terug te keren. Elk jaargetij geeft hier weer nieuwe verrassingen. Dat blijkt wel uit de lijst met planten, die we dit jaar identificeerden. Vergelijken met de lijst uit mei 2018 zijn er heel wat verschillen. Een maand verschil levert al weer een heel ander beeld op. De aangetroffen soorten zijn terug te vinden op onze website.

Avondexcursie naar de Groene Jonker

Door: Cees Timmermans & Jan Bischoff Tulleken

Op de avond van 2 juli '21 is het prachtig zomerweer, wat een mooie zonsongang belooft. Vanwege de samenstelling van de deelnemers verdeelt Jan Bischoff Tulleken ons in een natuurgroep en een fotografiegroep.

De natuurgroep stuit al in de eerste meters op een Kleine vos. Deze dagvlinder schijnt dit jaar maar weinig te worden waargenomen in ons land. Dat kan over het algemeen zo zijn, maar voor de Groene Jonker geldt het kennelijk niet. We zien bijna uitsluitend de Kleine vos en soms meerdere tegelijk, tot wel vijf stuks achter elkaar. We merken dat in dit nieuwe natuurgebied, dat pas in 2007 is omgezet in een natuurgebied en vernat wordt, nog veel raagrassen aanwezig zijn. Nu heeft het wel de kans om in bloei te komen met prachtig lange aren.

Ondergaande zon bij de Groene Jonker (Jan Bischoff Tulleken)

De vogelshow begint vanavond met een Torenavalk, die rustig op een paaltje langs het weiland zit en ons alleen zijn achterkant laat zien, Maar zijn rug verraad onmiskenbaar dat het een Torenavalk is. Verderop in het riet komt de eerste Blauwborst van deze avond in beeld. Er zullen er nog een flink aantal volgen. De blauwe vlekken en sterren staan nog lang op ons netvlies. Op een plek waar het hoge riet

ons zicht gunt op het open water zien we een Lepelaar passeren. Verder horen we veel vogelgeluiden vanaf het water en vanaf de brede slikrand.

In de lucht zien en horen we ook de Grutto en Visdiefjes en bij wat paniekgeluiden een overvliegende Havik. Een mooie vliegshow wordt gegeven door een aantal Zwarte sterns. Een formatie straaljagers is er niets bij. Verderop in het riet worden we verrast door een enorme rups die al anderhalve meter omhoog in een rietstengel is geklommen. Agaat identificeert hem als de rups van de Rietvink. De Snor laat ondertussen zijn lange ratel horen uit de verte.

Overvliegende Koekoek (Sjaak Weijers)

In het tweede deel van de tocht worden we verrast door een flink aantal Rietgorzen. Ze laten zich, vasthoudend aan een lange rietstengel, prachtig zien. Hun zwarte kop en witte halsband vallen op. Er is er een bij die een zwart stropdasje lijkt te hebben. Een ander zit wat wollig in zijn veren, mogelijk een jong exemplaar. Ook de Kleine Karekiet laat zich regelmatig horen, maar meestal blijven ze niet lang genoeg zitten om ze goed op de foto te krijgen.

Bij het laatste stuk van onze omloop door de Groene Jonker, tegen tienem, komen we de groep fotografen weer tegen, die zijn tegen de zonsondergang bezig te genieten van het zogenaamde blauwe uurtje. Een uitdaging om dit mooie foto-

moment voor de zonsondergang met prachtige riet-, vogel- en watertaferelen goed vast te leggen. Jan heeft zich hiervoor aan de oostkant van het gebied op het hoogstgelegen bankje geïnstalleerd, voordeel als je het gebied goed kent. Als laatste surprise worden we nog verrast door een kiekendief op zijn laatste rondje van deze dag. Het silhouetbeeld laat niet veel zien, maar waarschijnlijk is het een Bruine Kiekendief. Op onze website is de soortenlijst van deze avondexcursie terug te vinden.

Zomerplantenwandeling Tespelduyn

Door: Maud van der Veen

Nadat de eerdere wandelingen op Tespelduyn wegens corona waren afgelast, kon de zomerplantenwandeling eindelijk wel doorgaan. En gelukkig was het droog! De regen van de afgelopen tijd had ervoor gezorgd dat de planten op Tespelduyn volop in bloei stonden. Er waren zaterdag 3 juli 20 mensen op de wandeling afgekomen, de eerste natuurwandeling van het jaar na de coronaperikelen. We gingen in twee groepen uiteen en probeerden zoveel mogelijk soorten op naam te brengen. De diversiteit op Tespelduyn is groot. Het is dus niet altijd even makkelijk, maar met elkaar kom je dan toch een heel eind.

Cultuur en natuur

Tespelduyn ligt in een omgeving met een aantal verschillende biotopen. Daardoor is er een grote diversiteit aan planten. Een deel van de terp is afgesloten voor golfers, daar kan de natuur zijn gang gaan. De fairways, waar gegolfd wordt, worden regelmatig gemaaid, waardoor grote groene grasvlakten zijn ontstaan, die het geheel een weids en groen aanzien geven. Maar rondom de fairways en de paden is nog veel ruimte, waar de natuur gestimuleerd kan worden.

Nieuwe perken en anders maaien

Tespelduyn heeft in het kader van de doelstelling de diversiteit te verbeteren het zaai- en maai beleid aangepast. Dat betekent dat op verschillende plaatsen ruimte is vrij gemaakt voor veldbloemenperken en dat op andere plaatsen de randen langs de fairway en de paden minder gemaaid worden. Dat heeft tot gevolg gehad dat er nu op bepaalde plaatsen een ware bloemenzee is ontstaan. De regen van de afgelopen tijd heeft daar zeker ook aan bijgedragen, want sommige planten zijn manshoog geworden.

Veldbloemenperken

Bij Hole 7 staat nu sinds drie jaar een veldbloemenperk, dat slechts eenmaal per jaar wordt gemaaid. De afgelopen maanden is de kleurstelling steeds veranderd. Van roze door Koekoeksbloemen, naar wit door Margrietten, naar blauw door Wikke en Cichorei tot geel door Boterbloemen en Klavers. De bijen, hommels en vlinders vinden het prima, met een beetje zon is het een vrolijk gezoem en gefladder. Bij Hole 4 is dit jaar een nieuw veldbloemenperk aangelegd. Het perk is nu net in bloei gekomen. De planten zijn nog beduidend kleiner, maar het veld oogt al wel kleurrijk en ook hier zijn al veel insecten te vinden. We vinden er Korenbloem, Papaver, Komkommerkruid, Kamille en Duizendblad.

Anders maaien langs de paden:

Door alleen de eerste rand naast de paden te maaien heeft de terp een heel ander uiterlijk gekregen. De veldbloemen hebben hun kans gegrepen en hebben elk hun eigen plekje uitgezocht. De één wat in de schaduw van de dennen, de ander liefst met de voeten in de sloot, of op het steilste stukje van de helling zodat ze maximaal zon vangen. Je loopt nu op de terp door een bloemenweelde, wat een goede afleiding is bij het klimmen. We zien Duizendblad, Reseda, Vlasleeuwenbek, Wilde cichorei en Kaasjeskruid. Ook hier genieten de insecten ervan. De hommels en bijen zoemen langs de bloemen. De vlinders warmen zich op in de zon en de libellen grazen over de perken en langs de sloten.

Anders maaien op de terp:

Maar ook de stukken op de terp waar geen golfers komen zijn bloemrijk geworden. De schapen helpen daar goed aan mee door het overvloedige gras en riet aan te pakken. De Toortsen, Berenklauwen en Kruldistels steken met kop en schouders uit boven de vele soorten grassen, waar ook kleinere planten zich weten te handhaven, zoals Bos- en Moerasandoorn, Gewone brunel en Gewone margriet.

Anders maaien langs het water:

De vijvers en sloten lenen zich ook goed voor mooie randen. Hoewel ze 's winters gemaaid worden en alles er dan kaal uitziet, zie je de kanten in de zomer vol groeien en niet alleen met riet, maar ook met prachtige waterplanten. Waterdrieblad en Snoekkruid zijn aangeplant, maar Dotterbloemen, Kattenstaart en Gele lis doen het als het ware van zelf.

Zo'n rondwandeling laat goed zien hoe divers de begroeiing op Tespelduyn is. Natuurlijk moeten de fairways en greens strak gemaaid blijven, maar daaromheen kun je de natuur goed stimuleren. Bij de natuurinventarisaties, die we met een

tiental leden van onze vereniging dit jaar uitvoeren, hebben we inmiddels al zeker 336 verschillende soorten planten gezien.

Zomerwandeling op Buitenplaats Leyduin

Door: Jan Plomp

Vijf minuten voordat de wekker zaterdag 17 juli afging, was ik al wakker; snel aangekleed en ontbeten. Gelukkig belde vrijdagavond Jos van Schie om zich samen met Rob Bel aan te melden, anders had ik alleen met acht dames de rondwandeling moeten doen. Uiteraard is het met acht dames ook leuk, maar de beide heren waren van harte welkom. Ik was ruim op tijd klaar om te vertrekken, zodat de vraag “met de auto of op de fiets?” overbodig was; de fiets gepakt en op naar Leyduin.

De dames en heren waren allen aanwezig, er was zelfs een hond bij deze keer! De bazin had mij verzekerd dat hij niet zou blaffen en dat hij, als hij een Eekhoorn zou zien, stil ging zitten. Het is de gewoonte om een verslag van de excursie te schrijven, zo ook nu. Ik vroeg aan de deelnemers of er iemand een verslag van de excursie wilde schrijven. Helaas geen liefhebbers, dus Jan heeft toen de uitdaging aangenomen om zelf maar een verslag te schrijven.

We vertrokken naar het zuiden en hadden de eerste stop bij een achthoekig fundament, dat ruim honderd jaar geleden dienst deed als totalisatorhok voor het paardenrennen op Woestduin. Ik vertelde de dames en heren dat dit plaats vond rond ongeveer 1850, maar dat is een halve eeuw te vroeg. De renbaan werd begin 1900 gebruikt maar door het vele gokken en drinken op zondag werd dit verboden en was het einde renbaan.

Hierna werd verder gelopen in de hoop dat we vlinders zouden spotten, en ja, er waren enkele vlinders actief, zoals Atalanta, Distelvlinder en Klein koolwitje. Helaas niet in groten getale, maar ze waren er. Het was eigenlijk erg rustig, maar dat hoort ook bij de tijd van het jaar. De hond ging ook niet zitten, dus geen Eekhoorns....

De wandeling ging rustig voort en we passeerden de spiegel-/paardenvijver. Het voormalige landhuis Woestduin weerspiegelde in de vijver. Later werd deze gebruikt als drenkplaats voor de paarden. We naderden het koetshuis, toen één van de dames riep: “Het is tijd voor een bakkie”. Dat leek mij een goed idee en we namen even koffiepauze aan de picknicktafel voor het koetshuis. Hierna begonnen we aan het laatste stuk en kwam er nog een uitdaging op ons pad. Geen vogels of vlinders, dan maar een uitdaging. Er liep een pad van stapstenen door een flinke

plas water. “Wie neemt de uitdaging aan?”, En ja hoor, alle deelnemers durfden het wel aan. En gelukkig (of toch niet) kwam iedereen veilig aan de overkant, waarna we doorliepen naar de parkeerplaats. Wel met een kleine omweg omdat er jonge Ooievaars op het nest zaten, die niet gestoord mochten worden. We namen afscheid van elkaar, de hond had niet geblaft en helaas ook niet stilgezeten. Misschien tot een volgende keer. De natuurwaarde was niet groot op deze wandeling maar het was wel gezellig.

Vlinders op Tespelduyn

Door: Maud van der Veen

In 2021 inventariseert een werkgroep van de KNNV Natuurvereniging de Bollenstreek elke maand de natuur op golfbaan Tespelduyn. Iedere maand schrijven we ook een verslag over een specifieke soort of groep. In juli besteedden we aandacht aan de vlinders.

Op 17 juli was de zomer duidelijk aanwezig. De planten geven aan alle paden een kleurrijke rand. Doordat er minder gemaaid wordt en door het natte voorjaar zijn de planten fors gegroeid. We telden inmiddels 395 verschillende plantensoorten op Tespelduyn. Al die bloeiende planten zijn zeer aantrekkelijk voor allerlei insecten, maar in de maand juli vooral voor de vlinders. Daarom besteden we daar deze keer extra aandacht aan.

Vlinders zijn in verschillende families op te delen. Voor het overzicht is het handig deze indeling te volgen. We zagen verschillende Witjes, Blauwtjes, Aurelia's en dagactieve nachtvlinders.

Dikkopjes

De Dikkopjes zijn vernoemd naar hun uiterlijk. We hebben in de loop van de jaren twee soorten gevonden. Het Groot dikkopje en het Zwartsprietdikkopje. Het Groot dikkopje heeft meer tekening op de vleugels dan het Zwartsprietdikkopje, die natuurlijk zwartere sprieten heeft.

Witjes

Een andere familie zijn de Witjes. Op Tespelduyn hebben we er vier gevonden. Het verschil tussen het Groot en het Klein koolwitje zit hem in de zwarte vlek op het eind van de vleugels. Bij het Groot Koolwitje loopt die vlek verder over de punt heen naar het achterlijfje. Het Klein geaderd witje heeft aders op de achterkant

van de vleugels lopen, die licht grijsgroen gekleurd zijn. De Citroenvlinder is geel en goed herkenbaar aan de kleur. Maar ook de vorm van de vleugel is anders, er zit een puntje aan.

Het Klein geaderd witje (Agaat Mesman)

Blauwtjes

We vonden op Tespelduyn vier soorten Blauwtjes. Het Boomblauwtje, het Icarusblauwtje, het Bruin blauwtje en de Kleine vuurvlinder. Om het makkelijk te maken zijn de blauwtjes niet allemaal blauw.

Het Boomblauwtje is bovenop de vleugels blauw, onderop meer wittig. Bij het Icarusblauwtje is de man bovenop blauw, maar het vrouwtje bruinig. De onderkant van de vleugels is echter bij beide oranje gestippeld. Bij het Bruin blauwtje is de bovenkant bruin met duidelijke oranje stippen. De onderkant lijkt echter veel op het Icarusblauwtje, maar het patroon van de stippen is net iets anders. En de Kleine vuurvlinder is oranjerood. Goed herkenbaar als hij open is.

Aurelia's

In Nederland is deze familie met 48 soorten de grootste dagvlinderfamilie. Slechts 14 soorten zijn vrij algemeen. De familie is onderverdeeld in de Zandoogjes, de

Schoenlappers en de Parelmoervlinders. Deze vlinders zijn doorgaans keurrijk en relatief groot.

De Zandoogjes hebben oogvlekken op de voor- en/of achtervleugels. Ze vallen op door de dartelende manier van vliegen, waarmee ze zich van veel andere dagvlinders onderscheiden. We zagen het Bont zandoogje en het Bruin zandoogje.

De Schoenlappers zijn eigenlijk de bekende 'tuinsoorten' als Dagpauwoog, Kleine vos en Atalanta, maar ook de zeldzamere Weerschijnvlinders en IJsvogelvlinders vallen eronder. De vlinders zijn over het algemeen groot en opvallend gekleurd, met vaak heldere kleuren. We vonden Dagpauwoog, Distelvlinder, Atalanta, Kleine Vos, Gehakkelde aurelia en het Hooibeestje.

De Parelmoervlinders zijn te herkennen aan de oranje bovenkant van de vleugels met daarop een patroon van zwarte vlekken. Op de onderkant van de achtervleugel liggen bij de meeste soorten opvallende parelmoerachtige vlekken. We vonden er twee. De Keizersmantel en de Kleine parelmoervlinder, die de grootste parelvlekken heeft.

Dagactieve nachtvlinders

Verder zijn er overdag ook een aantal nachtvlinders te zien; we noemen dat dagactieve nachtvlinders. Ze schuilen graag onder een blad. We vonden onder andere Muntvlindertje, Gamma-uil, Gewone bandspanner, Geelbandlangsprietmot, Bonte brandnetelmot, Groene eikenbladroller en Sint Jacobsvlinder.

Veldbloemen

De bloeiende veldbloemen op Tespelduyn zorgen ervoor dat vlinders genoeg voedsel kunnen vinden. Door het aangepaste maaibeleid (wel af en toe maaien, maar randen laten staan) wordt voorkomen dat alles dicht groeit en blijven er toch voldoende schuilplaatsen voor de vlinders om hun eitjes op af te zetten. We hopen dat in de komende jaren steeds meer vlinders hun weg naar Tespelduyn weten te vinden.

Wandeling rondom het Vogelmeer in de Kennemerduinen

Door: Lidy v.d. Salm - Veelenturf

Op zaterdagmorgen 31 juli om half tien gingen we vanaf de parkeerplaats van Parnassia, ondanks de motregen, met acht enthousiaste deelnemers van start. Richting Hazenwei, waar o.a. de Duinviooltjes, Geel- en Glad walstro en Duinreigersbekjes ons pad begeleiden. Om niet te vergeten de Duindoorns, Egelantier

en de Hondсроos die hier veel voorkomen. Het was even pittig doorstappen over de duintoppen en de natte duinvalleien, maar onze inspanning werd beloond. Aan de rand van de Hazenwei, troffen we als het ware een bloemenparadijs aan. Jacobskruiskruid, Grote tijm, Valse salie, Sterretjesmos, Rolklaver, Ogentroost, Kruidpend stalkruid en ga zo maar door, te veel om op te noemen. Verstoppt tussen dit alles, menige Wijngaard- en Zandslak. Onder muzikale begeleiding van o.a. de Boompiepers, Grasmussen, Vinken en Boomleeuweriken stortten we ons met de nodige fototoestellen op al dit moois. Iets minder leuk was de dode Ransuil, die daar stil lag met zijn mooie uitgespreide vleugels. Na al deze opwindning gingen de regenjassen uit, de zon kwam te voorschijn en we vervolgden onze tocht.

Duindoorn vol met Zandslakken, die achteraf heel zeldzaam bleken te zijn (Annelies Moolenaar)

Na nog een Damhert met een zeer groot gewei gespot te hebben, gaan we door naar een natte duinvallei met de daarbij behorende veelzijdige plantengroei. Hier groeide, als hoogtepunt van deze excursie, de Parnassia, alwaar het strandpaviljoen naar vernoemd is. Sarah Humphrey krijgt “eeuwige roem”, omdat zij de eerste van de groep was, die dit bijzonder mooie witte bloempje waarnam. Vanuit deze natte duinvallei op naar de Hazenberg, vanwaar je uitzicht hebt op de zee en

het Vogelmeer. Vervolgens liepen we richting het Vogelmeer, dat omgeven was door tal van paarse Kattenstaarten. In de bosschages aan de rand van het meer, namen we een paartje Grauwe Vliegenvangers waar, die hun jonkies aan het voeren waren. Met zijn viertjes op één tak! We vielen van ene ontdekking in de andere. Zo ook in de vogelkijkhut; Aalscholvers, Dodaars, Georde Fuut, Smient, Kuifeend met kleintjes. Wederom te veel om op te noemen.

Na een korte rustpauze vervolgden we onze weg, rondom het meer, alwaar de Oeverzwaluwen ons om de oren vlogen. Vanaf dit hoge punt hadden we een nog mooier uitzicht over het geheel.

De temperatuur in de duinen kan van plaats tot plaats en van tijd tot tijd erg verschillen. Dat verschil neem je goed waar, als je door deze mooie duinen loopt. Op de warmere plekjes waren er natuurlijk ook nog de nodige vlinders, zoals Bont- en Bruin zandoogje, Heivlinder en niet te vergeten de Kleine parelmoervlinder. We laten het hogere gedeelte achter ons en gaan door een weer heel ander lagergelegen gebied. Hier zien we meer grasland, met daartussen Duizendguldenkruid, Speerdistel, Slangenkruid, Veldhondstong en ga zo maar weer door. De doorgang werd ons enigszins bemoeilijkt door een aantal Schotse Hooglanders met jong. Na voorzichtig en rustig deze “grote en kleine jongens en meisjes” gepasseerd te zijn, gingen we na een wandeling van drie uur voldaan huiswaarts. Deze wandeling naar en rond het Vogelmeer gaf ons een uniek beeld van de diversiteit van de planten- en dierenwereld in deze mooie Kennemerduinen.

Het aantal waarnemingen was te groot om in het verslag te vermelden daarom zijn deze op de onze website geplaatst, met dank aan Maud en Adrie voor het noteren van de soorten.

Vlinderexcursie in een enclosure in de AWD

Door: Adrie van Dam

Zaterdag 15 augustus was er de kans om eens een kijkje te nemen in een enclosure in de Amsterdamse Waterleidingduinen. Enclosures zijn stukken afgezet duingebied om karakteristieke duingraslanden, vochtige duinvalleien en struwelen te beschermen tegen vraat van Damherten. Er wordt onderzoek gedaan in hoeverre en hoe snel de natuur zich kan herstellen bij overbegrazing.

Agaat en Hanneke Duivenvoorden hebben deze vlinderexcursie voorbereid. Agaat heeft toegang tot de enclosures. Iedere week van april t/m september worden hier vlinders geteld voor de Vlinderstichting en voor Waternet. Het afgesloten en

beschermde gebiedje waar wij nu mogen komen is wel een toppertje omdat hier, als enige plek in de AWD, Struikheide groeit. En de Struikheide staat in bloei! Er is een groepje van 9 personen voor deze excursie. Agaat vertelt eerst iets over de levenscyclus van vlinders. Een vlinder legt een ei op een waardplant. De meeste vlinders hebben een specifieke waardplant, soms is dit de brandnetel. En omdat Damherten ook brandnetels eten, betekende dit een achteruitgang van de vlinders in de AWD. Uit het eitje komt een rupsje dat van de waardplant eet. Een rups vervelt meestal wel vijf keer voordat het een vlinder wordt. De levensduur van vlinders verschilt per soort van een aantal dagen tot enkele weken. Alleen bij de soorten die als vlinder overwinteren zoals de Citroenvlinder, is dit stadium van veel langere duur.

Het landschap binnen de enclousures nabij ingang De Zilk (Adrie van Dam)

Er worden zoekkaarten uitgedeeld van vlinders, bijen en andere insecten. Daarmee gaan we op zoek. De Aardhommel komen we het vaakst tegen. Deze haalt nectar uit de heide. Een opvallende Harkwesp treffen we ook aan. Een Hooibeestje heeft zijn vleugels dicht geklapt om zich te laten opwarmen door de zon. De meeste vlinders openen juist

de vleugels om op te warmen. Een Bruin zandoogje lijkt op het Hooibeestje maar is een stuk groter. Dit verschil kunnen we nu goed zien.

Een Kleine vuurvlieder valt op vanwege de licht oranje kleur. Normaal gesproken zijn de kleuren feller, maar waarschijnlijk komt het door de leeftijd dat de kleur fletser is geworden. Dit kleine vlindertje wordt niet veel ouder dan drie weken.

Een prachtige Distelvlinder neemt de tijd om nectar uit de bloemen van de heide te halen. De Distelvlinder is een trekvlinder en komt uit Centraal- en Zuid-Europa en Afrika. De vlinder overwintert hier niet en is te zien van juni tot september. Het patroon op de onderkant van de vleugels is net zo mooi en sierlijk als de bovenkant van de vleugels.

Icarusblauwtje op de bloeiende Struikheide (Adrie van Dam)

Een Citroenvlinder houdt ook de vleugels dicht waardoor je goed kan zien wat een mannetje of vrouwtje is. De mannetjes hebben een citroengelige kleur en de vrouwtjes zijn meer wit. De Citroenvlinder overwintert als volwassen vlinder en is hierdoor al vroeg in het jaar te zien.

Een Bruin blauwtje vliegt voorbij en een Icarusblauwtje neemt ook de tijd om van de nectar van de heide te snoepen. Deze twee dagvlinders lijken een beetje op elkaar. Een Bruin blauwtje is een soort van de droge, zandige graslanden en de kustduinen.

Dagactieve nachtvlinders worden vandaag ook waargenomen. Veel kleine witte vlindertjes die voorbij fladderen en op een grasspriet of onder een blad belanden, zijn bijna niet meer terug te vinden. Een Gamma-uil is duidelijker waar te nemen en we zien 'm drie keer voorbij flitsen. Een Zuringspanner met zuurstokroze strepen blijft wat langer zitten.

Zoals bij iedere excursie wordt er niet alleen gekeken naar het thema van de excursie zoals nu vlinders, maar we kijken overal naar.

Een aantal paddenstoelen zoals de Houtsknotszwam, een Roodgerande houtzwam, een Ruitjesbovist, een Afgeplatte stuifzwam en een Aardappelbovist. Een paar Roodsteelfluweelboleten en de geel gekleurde Puntmutswasplaten.

En de sprinkhanen springen voor onze voeten weg. Een ultieme poging om de Blauwvleugelsprinkhaan in vlucht op de foto te krijgen zodat de blauwe vleugels zichtbaar worden mislukt. Een Grote groene sabelsprinkhaan is minder vluchtig en springt bij Agaat op de rug zodat wij 'm goed kunnen zien. En Cees wordt besprongen door een Gewone roofvlieg.

Een grote Wespspin, ook wel Tijgerspin genoemd, zit in haar web dat gespannen is tussen het hoge gras. De rug opvallend geel/zwart gestreept. De Wespspin is afkomstig uit Zuid-Europa en wordt de laatste jaren steeds vaker gezien. De spin komt vooral voor in graslanden die zelden gemaaid worden en in heidevelden. De webben van de Trechterspinnen zitten laag bij de grond, maar de spin zelf laat zich niet zien.

De excursie loopt ten einde en uiteindelijk hebben we aardig wat soorten vlinders gezien. We hebben ook kunnen zien welke planten er dit afgeschermd gebied terug aan het komen zijn. Het Zandblauwtje, Slangenkruid, Vlasbekje, Geel walstro en de vele grassoorten groeien hier weer.

We genoten nog even van het mooie stukje duin met het goudblonde gras en de paarse heide.

Gevederde vrienden

Door: Robert van der Zaal

Zoals al eens vermeld in een artikel van mij in een eerdere Duinrel, geniet ik van de vele vogels in mijn achtertuin en blijf ik nog lang bijvoeren. De pindacake is erg populair onder de mezen (Kool- en Pimpelmees) en de Grote Bonte Specht (die ik sinds ik met pensioen ben, de laatste vier jaar, heel regelmatig zie). Eerst een vrouwtje, later een mannetje en het toefje slagroom op de taart: de jeugd! Dit jaar zag ik regelmatig twee juvenielen tegelijk! Ieder jaar, wanneer ik 's morgens vroeg

“pik, pik, pik” hoor, ben ik blij want dan zijn ze er weer! Ook de Merels weten dit jaar met twee jongen mijn tuin te vinden. En ieder jaar weer mis ik later de bij de jeugd horende geluiden. Toch besloot ik onlangs de pindacake niet meer te versen en de cilinder met pinda’s niet meer te vullen. Ik mis de mezen en de spechten. Maar die vliegende “Hulken” (Halsbandparkieten) en hun jeugd hebben de weg naar het voedselparadijs ook gevonden. Ze zitten, soms 8 of 9 vogels sterk, een hoop lawaai te maken en in een goede 24 uur de pinda’s op te eten en op hun dooie akkertje de pindacake, die wel heel snel een kopje kleiner wordt. De Kauwen kunnen door de kooien niet bij het voer komen maar scharrelen op de grond naar wat de rest laat vallen. Eindelijk had de grote schoonmaak van het terras en de stoelen weer zin, want dat alles blijft nu schoon. Wanneer de herfst op een eind loopt, zal ik wel weer gaan voeren.

Jonge Grote Bonte Specht in de tuin (Robert van der Zaal)

Gedicht: "Nazomeren"

Door: Paul Venderbosch

Nazomeren

Het ei was gelegd
Zwaluwen zuidwaarts gevlogen
De zomer is gedag gezegd
Met zon en natte regenbogen

Het weer was nat niet zo slecht
Ja het had warmer gemogen
Een naaktslak kroop recht
nat achter voelsprietogen

Een spin had zijn web nat gehecht
Liet braaf de zon draadjes drogen
Tijd voor een bronstig herfstgevecht
Ze gaan weer werpen en dan weer zogen

Vergane glorie; de betonnen beek in de Amsterdamse Waterleidingduinen (Paul Venderbosch)

Waarnemingen 11 mei t/m 10 augustus

Door: Sarah Humphrey

Van de ruim 3300 waarnemingen die de afgelopen periode binnen zijn gekomen, zijn er twee opvallende zaken. De eerste is de waarneming van een Orpheusspotvogel in mei langs de Leeweg ter hoogte van Oud Leeuwenhorst. Dit is de eerste waarneming van deze soort voor de Bollenstreek! De tweede is het feit dat er de afgelopen periode geen enkele melding is binnengekomen van een IJsvogel. Zou dit het gevolg zijn van de vorstperiode eind februari en dat veel vogels het niet overleefd hebben? In ieder geval heel erg jammer.

Verder zijn er dit jaar tot nu toe weinig bollenlanden onder water gezet en dat betekent dat verschillende soorten steltlopers wegblijven.

Een volledig overzicht van alle waarnemingen van de afgelopen periode is te vinden via onderstaande webpagina:

https://knnvbollen.waarneming.nl/waarnemingen_all_wg3.php?groep=1&z=1

Een Roerdomp vliegt op 28 juli over de Oude Vuilnisbelt in Sassenheim (WNL).

Een waarnemer weet op 4 juli de roep van een overvliegende Kwak in de buurt van de St. Bavo in Noordwijkerhout op te nemen op zijn geluidsrecorder (MWI). Op 25 juli zijn er vijf Grote Zilverreigers te zien in de Zilkerpolder te Noordwijkerhout (JDR).

Een Zwarte Ooievaar vliegt op 3 augustus in westelijke richting over de Hoogeveenense Polder in Noordwijkerhout; de vogel wordt lastiggevalen door de twee plaatselijke Buizerds (RGE).

Voor het eerst in bijna 90 jaar heeft een paartje Ooievaars op de nestpaal in Park Rusthoff gebroed; het vrouwtje zit vanaf 27 april steevast op het nest, waarschijnlijk te broeden. Op 20 juni is er heel voorzichtig met een drone gevlogen om foto's te maken van het nest. Er zijn drie jongen en er is een afspraak gemaakt om de jonge vogels te ringen. Helaas mag het niet baten, alle drie de jonge vogels zijn niet vliegvlug geworden en begin juli verlaten de ouders het nest. Volgend jaar beter. Het hele verhaal is te lezen via de onderstaande link:

<https://www.parkrusthoff.nl/wp-content/uploads/2021/08/Artikel-gezinsdramabroedpaar-Ooievaars-Park-Rusthoff-2021.pdf>

29 Knobbelzwanen vliegen op 13 mei in zuidelijke richting over de Klinkenbergerplas (JDR). Op 25 juni zijn er twee ouders met 8 jongen ter plaatse bij het Lokhorsterduin in Hillegom (WNL).

Een groep van 6 Lepelaars vliegt op 14 mei in noordelijke richting over de Kagerbuurt in Sassenheim (JDR). Op 1 juli zijn er 6 vogels ter plaatse in de Zwetterpolder tussen Voorhout en Noordwijk ter hoogte van de Fagelsloot (RVR).

Overvliegende Lepelaar, gespiegelde foto (Thomas van Haaster)

Drie Brandganzen vliegen op 13 mei in noordelijke richting over de Oude Vuilnisbelt in Sassenheim (JDR).

Een ♂ Casarca is op 13 juni ter plaatse in de Vosse- en Weerlanerpolder te Hillegom (WNL).

Een groep van 18 adulte Bergeenden zijn samen met 9 pullen op 13 juni te zien op een geïnundeerd bollenveld in het zuidelijke deel van de Zwetterpolder (JVD).

Op 17 juni vliegt er een Zomertaling over de St. Bavo in Noordwijkerhout (MWI).

Van de eenden soorten zijn Kuifeenden laatbroeders. Op 5 augustus zijn er vijf Kuifeendkuikens te zien in het centrum van Hillegom (WNL).

Een Wespendief vliegt op 4 juli in noordelijke richting over de Noordzijdepolder (PSP).

Een Bruine Kiekendief vliegt op 27 mei in oostelijke richting over de Oranjebuurt in Sassenheim (WNL).

Op 14 mei is er een Havik ter plaatse bij Huys te Warmond (MDG). Een ander ex. is op 4 augustus aan het jagen in de Hoogeveense Polder te Noordwijkerhout (RGE).

Een Sperwer zorgt op 10 juni voor grote paniek onder de Huismussen in een tuin in Sassenheim. Of de Sperwer er eentje heeft kunnen pakken, heeft de waarnemer niet gezien, wel een veertje dat naar beneden dwarrelde... (SHU).

Een Visarend vliegt op 3 juli in zuidelijke richting over de Noordzijdepolder in Noordwijkerhout (WNL).

Op 16 mei vliegt er een Smelleken over de St. Bavo in Noordwijkerhout (WNL).

Twee Boomvalken vliegen op 27 mei over Park Rusthoff in Sassenheim (JWI).

De vier juveniele Slechtvalken van Leeuwenhorst in Noordwijkerhout verlaten op 27 juni de nestkast; het zijn twee mannetjes en twee vrouwtjes (JVD). Op 2 juli eet een tweede kalenderjaar ♀ van een vers geslagen prooi op haar vertrouwde plek op de toren van de Pancratiuskerk in Sassenheim (HVS).

Op 25 juli zijn er 4 Patrijzen ter plaatse in de Elsgeesterpolder te Voorhout (WNL).

Een roepend Porseleinhoen laat zich op 9 juli horen in de omgeving van de St. Bavo in Noordwijkerhout (MWI).

Twee adulte Scholeksters bouwen hun nest op het parkeerterrein van Landgoed Tespelduyn in Noordwijkerhout. Op 15 mei zijn er drie eieren te zien (TVH). Op 3 juli is er een kleurringdragende vogel ter plaatse in de omgeving van de Warmonderdam in Sassenheim (WNL).

Op 5 juni zijn er drie Kluten ter plaatse op een onder water gezet bollenveld in het zuidelijke deel van de Zwitterpolder (WNL).

8 Kleine Plevieren zijn hier op 5 juli aanwezig (WNL). Ook is hier op 19 mei is een Bontbekplevier ter plaatse (WNL).

100 Kieviten zijn op 4 augustus te zien in de Elsgeesterpolder te Voorhout (WNL).

Op 29 juni is er een ♂ Kemphaan in zomerkleed ter plaatse in het zuidelijke deel van de Zwitterpolder, zijn witte kraag is goed te zien (WNL).

Er zijn 6 Watersnippen op 5 augustus ter plaatse in de Elsgeesterpolder te Voorhout (WNL).

Op 27 juni zijn er 41 Grutto's ter plaatse in het zuidelijke deel van de Zwetterpolder (WNL). Er is hier ook een vogel gezien die een poot mist; hij moet vaak goed balanceren tijdens het zoeken van voedsel (RVR).

Een groep van 6 Regenwulpen is op 11 mei ter plaatse in de Hellegatpolder te Sassenheim (JWI).

In de Hellegatpolder zijn van 13 juni tot en met 6 juli regelmatig Groenpootruiters te zien. De grootste groep is er een van drie vogels op 13 juni (VWA).

6 Oeverlopers zijn op 5 augustus te zien op een geïnundeerd bollenveld in de omgeving van de Achterweg in Lisse (WNL).

Eveneens op 5 augustus zijn bij de Achterweg ook 6 Witgatten aanwezig (WNL).

Zeven foeragerende Bosruiters zijn op 4 juli te zien op een onder water gezet bollenveld in het zuidelijke deel van de Zwetterpolder (RGE).

Een tweede kalenderjaar Dwergmeeuw is op 23 juni te zien op een geïnundeerd bollenveld in de zuidelijke deel van de Zwetterpolder. De vogel is hier op 2 juli voor het laatst waargenomen (VWA). Op 9 juli duikt er een eerste zomer vogel op in de Mottigerpolder te Voorhout (JWI).

Op 9 juli is er een adulte Zwartkopmeeuw in zomerkleed ter plaatse in de Mottigerpolder (JWI). Een maand later, op 6 augustus, is er een eerste kalenderjaar vogel te zien (JWI).

Eveneens op 6 augustus is in de Mottigerpolder een Geelpootmeeuw waar te nemen (JWI).

Een kleurringdragende vierde kalenderjaar Kleine Mantelmeeuw is op 20 juni ter plaatse in het zuidelijke deel van de Zwetterpolder. De vogel heeft een metalen ring aan de rechter poot en een groene ring met de code "KCRT" aan de linker poot (WNL). Kijkend op de website 'European Colour-ring Birding' (<https://cr-birding.org/>), is te zien dat deze vogel deel uitmaakt van het Royal NIOZ Kleurringenprogramma en als kuiken op Texel is geringd.

Het dak van een loods op de 's Gravendamseweg in Polder Boekhorst te Voorhout is een populaire broedplaats voor Visdieven. Een waarnemer telt hier op 25 juni 100 broedparen, de kolonie bestaat uit twee delen. Helaas is betreden van het dak niet mogelijk en worden er dus geen vogels geringd op deze locatie (MMU). In Noordwijkerhout broeden voor het eerst Visdieven op het dak van een gebouw op de Meander. Het gaat om 12 broedparen (WNL).

Op 19 juni zijn er twee kleurringdragende Grote Sterns op een onder water gezet bollenveld in de Zwetterpolder met allebei een gele ring aan de linker poot (WNL).

Een roepende Reuzenster vliegt op 14 juni over het bungalowpark Sollasi in Noordwijkerhout (RJA).

Een Koekoek is op 31 mei te horen, roepende uit de richting van het bosperceel nabij de kruising Essenlaan en Loosterweg Zuid in Lisse (TVH). Ook is er op 7 juni een ex. te horen op Sollasi (RJA).

Op 15 juni om 23.00 uur is er in het centrum van Warmond een foeragerende Kerkuil te zien (WNL). Op het bungalowpark Sollasi zijn er op 15 juli drie juveniele Ransuilen roepend te horen, eentje op een lage Berk in de tuin en twee vogels verder weg in de bosrand (RJA).

Op 12 juli is er een roepende Bosuil te horen in het centrum van Voorhout (WNL). Een ♂ en een ♀ roepen op 10 augustus naar elkaar in Warmond (JST).

Bosuil knapt een uiltje (Thomas van Haaster)

Een grote groep van 128 Gierzwaluwen vliegt op 28 juli in zuidelijke richting over Noordwijkerhout (WNL). Een nog grotere groep van 150 vogels vliegt op 5 augustus in zuidelijke richting over het centrum van Sassenheim, op weg naar warmere oorden (JWI).

Een roepende Groene Specht is op 5 augustus te horen in de Kagerbuurt te Sasenheim (JDR). In Park Overbosch in Voorhout ziet een waarnemer op 30 mei een bezet nest van een Grote Bonte Specht (MDG).

Op 15 mei zijn er 40 Oeverzwaluwen ter plaatse in de Hoogeveense Polder in Noordwijkerhout, het gaat om een vastgesteld territorium op een gemeentewerkplaats aldaar. De omgeving is afgezet om de vogels met rust te laten broeden in de deels begroeide zandhopen (TVH).

40 Boerenzwaluwen zijn op 24 mei ter plaatse in de Lisser Poelpolder Zuid. Ze zijn er samen met een groep van 40 Huiszwaluwen (WNL).

Op 11 juli zijn er twee Boompiepers ter plaatse op het terrein van het Sancta Maria in Noordwijkerhout (WNL).

De enige waarnemingen van Engelse Kwikstaarten komen op 24 mei uit de Mottigepolder in Voorhout (JWI) en op 9 juli uit de Hoogeveense Polder (RGE).

Op 31 mei zijn er 11 Gele Kwikstaarten ter plaatse in de Zilkerpolder (PSP).

Een Rouwkwikstaart is op 23 juli te zien in de Vosse- en Weerlanerpolder te Hillegom (WNL).

Een zingende Nachtegaal is op 13 mei te horen in de Lageveense Polder te Lisse (AMO). Op 18 juni zingt er nog een ander ex. op Oud Leeuwenhorst in Noordwijkerhout (WNL).

Een Blauwborst zingt op 19 juni in de Hoogeveense Polder te Noordwijkerhout (VVA).

Een Zwarte Roodstaart is op 25 mei te horen roepend in het westelijke bollengebied van Hillegom (PVE, PVH). 2 ex. zingen op 31 mei tegen elkaar op nabij de Achterweg in Lisse (TVH). Nog een vogel zingt op 5 juni in het centrum van Sasenheim (SHU, WNL). Een ♀ is op 6 augustus ter plaatse in de Mottigepolder te Voorhout (JWI).

Op 23 mei is er een ♀ Tapuit aanwezig in de Elsgeesterpolder te Voorhout (WNL).

Een foeragerende Grote Lijster is 16 mei te zien bij Nieuw Leeuwenhorst (AMO).

Een waarnemer weet op 13 mei een prachtige foto te maken van een zingende Snor in de Vosse- en Weerlanerpolder te Hillegom (WNL).

Zingende Rietzangers zijn onder andere te horen bij de Oude Vuilnisbelt in Sassenheim, de Klinkenbergerplas, in de buurt Oosthout te Voorhout, in het centrum van Hillegom en in de wijk Poelpolder te Lisse (VWA).

Twee ♂ Bosrietzangers zijn op 30 mei te horen, zingend in de Hellegatspolder te Sassenheim (HVS). Op 5 juni is er een zingende vogel ter plaatse op Oud Leeuwenhorst, vlakbij een Spotvogel. De twee vogels zingen tegen elkaar op en proberen elkaar ook nog even weg te jagen (WNL).

Op 13 mei zijn er 6 Kleine Karekieten aan het zingen bij de Klinkenbergerplas in Oegstgeest (JDR).

Leuk is de waarneming van een zingende Grote Karekiet op 29 mei in Polder Boekhorst te Voorhout (PSP, WNL). De laatste waarneming van deze soort in de Bollenstreek dateert alweer uit 2016.

Ontzettend gaaf is de waarneming van een Orpheusspotvogel langs de Leeweg in Noordwijkerhout. De vogel wordt 13 mei ontdekt door Martin Wielstra en verblijft hier twee dagen (VWA). Twee weken later duikt er nog een vogel op, misschien dezelfde, bij het terrein van de St. Bavo in Noordwijkerhout en verblijft hier ook twee dagen (MWI). Nooit eerder is deze soort waargenomen in de Bollenstreek! In tegenstelling tot vorige jaren zijn er dit jaar vrij veel waarnemingen van Spotvogels binnengekomen. Het eerste exemplaar is op 12 mei te horen zingend op de Oude Vuilnisbelt aan de rand van Sassenheim (HVS). Daarna zijn er overal in de Bollenstreek vogels zingend te horen o.a. op de volgende locaties: de Hellegatspolder in Sassenheim, het zuidelijke deel van de Zwetterpolder, Oud en Nieuw Leeuwenhorst, de Laageveense Polder in Lisse en bij de Keukenhof (VWA).

Een zingende Braamsluiper is op 28 mei ter plaatse langs de Eerste Poellaan in Lisse (AMO). Op 7 juni constateert een waarnemer een mogelijke nestplaats van een Braamsluiper op het bungalowpark Sollasi (RJA).

Een zingende Tuinfluit is op 13 mei te horen op het terrein van het Huys te Warmond (WNL). Op 9 juli is hier nog steeds een exemplaar aan het zingen (WNL). Op 23 mei hoort een waarnemer een zingende Fluit in Noordwijkerhout (WNL).

Op 5 augustus is er een zingende Tijftjaf te horen in de omgeving van de Achterweg in Lisse (SHU).

Tijdens de maandelijkse natuurinventarisatie op Landgoed & Golfbaan Tespelduyn op 19 juni wordt een zingende Fitis gehoord (VWA).

Drie roepende Grauwe Vliegenvangers zijn op 20 juni te horen in de omgeving van de Grote Looster in Lisse (AMO).

Een Glanskop is op 10 augustus te horen, roepend bij het Lockhorsterduin in Hillegom (WNL).

Op 19 mei is er een zingende Wielewaal te horen in de omgeving van de Achterweg in Lisse (WNL).

Een Raaf vliegt op 22 juni in noordelijke richting over Sassenheim, de ruitvormige staart is goed te zien (JWI).

Een groep van 22 Huismussen is op 29 juni aan het foerageren in een tuin in de wijk Elsbroek te Hillegom (WNL).

Op 25 juli vliegt er een Ringmus in noordelijke richting over de Zilkerpolder in Noordwijkerhout (JDR).

Op 24 juni vindt een waarnemer een dode Groenling in een tuin in de wijk Poelpolder te Lisse. De vogel is geringd met een metalen ring aan de linker poot met nummer "63V11079" en de aanduiding "MUSEUM SC. NA 1000 BRUSSELS", afkomstig van het Museum voor Natuurwetenschappen in Brussel (WNL).

Twee Appelvinken zijn op 16 mei druk bezig met het voeren van hun kroost in Nieuw Leeuwenhorst te Noordwijkerhout (WNL). Triest is de vondst op 25 juni van een dode vogel in De Keukenhof (WNL).

Met dank aan de waarnemers:

AMO	Annelies Moolenaar	PVE	Paul Venderbosch
HVS	Hans van Stijn	PVH	Pel van Hattum
JDR	Job de Ridder	RJA	Rob Jansson
JVD	Jelle van Dijk	RVR	Rene van Rossum
JWI	Jan Wierda	SHU	Sarah Humphrey
MMU	Mars Muuse	TVH	Thomas van Haaster
MDG	Mariska de Graaf	VWA	Vele waarnemers
MWI	Maarten Wielstra	WNL	waarneming.nl
PSP	Peter Spierenburg		

Waarnemingen voor de periode 11 augustus t/m 10 november kunnen doorgegeven worden via www.waarneming.nl, bereikbaar via onze website, of per email aan Sarah Humphrey: vogelsbollenstreek@gmail.com.

Activiteitenprogramma

Zaterdag 18 september 2021: Strandexcursie Langevelderslag

Onder de deskundige en inspirerende leiding van Ellen van der Niet gaan we naar het strand. Ellen zal ons van alles vertellen over de dingen die we tegen komen op, en dat zijn soms verrassende zaken.

In verband met het laag water begint de excursie om 9.00 uur en zal eindigen omstreeks 11.00 uur. We vertrekken om 8.30 uur bij het Gemeentehuis in Lisse. De kosten bedragen €2,- (incl. parkeren) af te rekenen met de chauffeur. Voor de mensen die rechtstreeks gaan; we verzamelen bij de eerste winkel van Langevelderslag. Opgeven voor 17 september bij Jan Plomp, tel: 0252-516545 of per e-mail: janplomp2017@gmail.com.

Zondag 26 september: Wandeling in het Noord-Hollands Duinreservaat

Het Noord-Hollands Duinreservaat ligt vlak boven het Noordzeekanaal en is zo'n 5300 hectare. Wij nemen de ingang bij Heemskerk aan de Rijkstraatweg. Onder leiding van een gids zullen we daar een wandeling maken van ongeveer 3 uur. De gids heeft kennis van de nog bloeiende planten. Agaat probeert haar te ondersteunen met kennis over paddenstoelen.

We verzamelen om 8.00 uur bij het gemeentehuis van Lisse. Als de Covid-19 regels nog van toepassing zijn, dan dient ieder voor eigen vervoer te zorgen. Als het wel weer is toegestaan, dan kan er gecarpoold worden. Aanvang van de excursie in Heemskerk is 9.00 uur. Aanmelden is verplicht en kan tot donderdag 23 september bij Jos van Schie. Dit kan via een whatsappje naar tel.: 06 13561481, of per e-mail: jf59vanschie@hotmail.com.

Zaterdag 2 oktober: Paddenstoelen op Tespelduyn

De golfbaan van Landgoed & Golfbaan Tespelduyn bestaat uit veel meer dan alleen strak geschoren fairways en rondslingerende golfballen. Tussen de holes liggen stroken waar veel ingezaaide en wilde planten te zien zijn maar waar ook allerlei soorten paddenstoelen groeien. Om u mee te laten genieten van al het moois dat groeit en bloeit op Tespelduyn, organiseren we zaterdag 2 oktober alweer de laatste natuurwandeling van dit jaar. Arie Dwarswaard zal ons rondleiden in de wondere wereld van de paddenstoelen.

Om 9.30 uur starten we bij het restaurant van de golfbaan: Tस्पellaan 53, 2211 VT, Noordwijkerhout. We verwachten hier om circa 12.00 uur terug te zijn. Wil je mee? Geef je dan op vóór 1 oktober via de site van Landgoed & Golfbaan Tस्पelduyn: <https://tespelduyn.nl/aanmelden-natuurwandeling/>.

Woensdag 6 oktober: Algemene Ledenvergadering 2021 en fotopresentatie

Het bestuur van Natuurvereniging de Bollenstreek nodigt u uit voor de 27ste Algemene Ledenvergadering . De vergadering wordt gehouden op woensdag 6 oktober 2021 vanaf 20:00 uur in De Klister, Heereweg 105 te Lisse. In verband met de coronamaatregelen verzoeken wij u vriendelijk zich van te voren aan te melden bij de secretaris per mail: secretaris@bollenstreek.knnv.nl of per tel.: 06-11098194. Het aantal bezoekers zal beperkt zijn tot 30 personen.

Aansluitend aan de ALV zal er een fotopresentatie gegeven worden door leden van de werkgroep Natuur en Landschap van Fotoclub de Bloembollenstreek. Hierbij zal de toegepaste techniek van vooral afwijkende foto's uitgelegd worden.

Zaterdag 23 oktober: Minicursus Paddenstoelen

Op zaterdag 23 oktober 2021 van 9.30 tot 15.30 uur organiseren we een minicursus Paddenstoelen voor beginners. In de ochtend behandelen we de theorie, die we 's middags in het veld in de praktijk gaan brengen. In deze minicursus behandelen we de basiskennis over paddenstoelen en hoe je een determinatiesleutel toepast zodat je ze op naam kunt brengen. De cursus wordt gegeven door Arie Dwarswaard en Agaat Mesman.

Het theoretisch deel van de cursus vindt plaats in de Klister, Heereweg 105, 2161 AE Lisse. De excursie zal waarschijnlijk in het Keukenhofbosch plaatsvinden, Spekelaan 18, 2161 GH, Lisse. Voor koffie en thee wordt gezorgd, voor de lunch moet iedereen zelf wat meenemen. Het maximum aantal deelnemers is 20. U dient zich op te geven voor deze cursus bij secretaris@bollenstreek.knnv.nl. Graag ontvangen wij uw naam, telefoonnummer en/of e-mailadres, zodat we eventueel contact met u op kunnen nemen.

Woensdag 15 december: "VOOR leden DOOR leden"-avond

De "Voor Leden Door Leden"-avond is een goede gewoonte geworden, vandaar dat de excursiecommissie deze weer op het programma heeft gezet. Ook nu rekenen we weer op enthousiaste leden die hun natuurbelevissen willen laten zien d.m.v. bijvoorbeeld foto's, filmpjes of een boeiend verhaal. Er is gelegenheid voor vier presentaties van ongeveer 20 minuten. Tussendoor is er een pauze. Na afloop van de vier presentaties is er tijd om, op gepaste afstand, nog even na te praten onder het genot van een hapje en een drankje. Wie neemt de uitdaging aan en laat de andere leden genieten van de natuur zoals hij of zij die beleeft?

De avond begint om 20.00 uur en eindigt om 22.00 uur in de Klister, Heereweg 105 te Lisse. Het aantal bezoekers zal beperkt zijn tot 30 personen, dus geef u van tevoren op. De toegang is gratis Opgeven vóór 12 november bij Jan Plomp, tel.: 0252-516545 of e-mail: janplomp2017@gmail.com.

